12.3.2021
Veli-Matti Mattila

FINANSSIALA

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

E 10/2021 vp:
Komission tiedonanto toimenpiteistä järjestämättömien lainojen vähentämiseksi EU:ssa

## FA korostaa toimenpiteiden oikeaa kohdistamista ja markkinaehtoisuutta järjestämättömien saamisten hoitamisessa

- Finanssiala ry (FA) pitää E-kirjelmässä esitettyä Suomen kantaa monelta osin hyvänä ja perusteltuna. Kullakin pankilla on oltava vastuu järjestämättömien saamistensa hoitamisesta myös koronapandemian aikana.
- Järjestämättömien saamisten hoitamisessa on käytettävä ensisijaisesti markkinaehtoisuuteen perustuvia toimenpiteitä. Julkisella tuella ei saa pönkittää elinkelvottomia pankkeja.
- Järjestämättömien saamisten vähentämistoimet on kohdistettava sellaisiin pankkeihin, joille ne ovat ongelma. Toimet ja mahdollinen uusi sääntely eivät saa rasittaa hyvin asiansa hoitaneita pankkeja.
- Kansallisten maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen lisäharmonisoinnin sijaan tulisi käyttää suosituksia ja vertaisarviointia lainsäädännön toimivuuden ja tehokkuuden lisäämiseen.

### 1 Pankkien tilanteissa suuria eroja EU-maiden välillä

Koronapandemian laukaisema talouskriisi on heikentänyt voimakkaasti EU-maiden taloustilannetta. Kriisi tulee iskemään voimalla myös moniin pankkeihin: odotettavissa on luottotappioiden merkittävä kasvu eri puolilla EU:ta, erityisesti niissä maissa, joissa pandemia on ollut raju ja talouden sulkutilat laaja-alaisia ja pitkäkestoisia.

Ennen pandemiaa järjestämättömien saamisten määrä oli EU:ssa alenevalla uralla mutta edelleen huomattava, yli 500 mrd. euroa. Erot maiden välillä olivat suuria. Kreikassa niiden osuus pankkien saamisista oli noin 30 %, kun Suomessa osuus oli 1½ %. Pandemian myötä järjestämättömien saamisten määrän odotetaan kasvavan selvästi, EKP:n laskelmien mukaan pahimmillaan jopa 1 400 mrd. euroon.

Pankkien taseiden kuntoon kohdistuu monissa EU-maissa tällä hetkellä paljon epävarmuutta, koska niissä on toimeenpantu laajoja lakiin perustuvia tai pankkien keskenään sopimia velanmaksun keskeytyksiä (ns. moratorio). Ne heikentävät pankkien tietämystä asiakkaidensa velanmaksukyvystä ja samalla myös viranomaisten kykyä arvioida pankkien tilaa. Tämän vuoksi tuoreimmat järjestämättömiä saamisia koskevat tilastot eivät anna luotettavaa kuvaa näiden maiden pankkien tilanteesta. Tähän ovat kiinnittäneet huomiota mm. EKP ja eräät muut viranomaiset.

Suomessa ei ole ollut yleistä moratoriota, vaan kukin pankki on itsenäisesti päättänyt, minkälaisia lainanhoidon helpotuksia se tarjoaa asiakkailleen ja millä ehdoilla. Pankkien taseiden läpinäkyvyys onkin Suomessa parempi kuin EU:ssa keskimäärin.

## 2 Suomen kanta monelta osin hyvä

FA pitää E-kirjelmään kirjattua Suomen kantaa monelta osin hyvänä ja kannatettavana. Vastuu järjestämättömien lainojen hoitamisesta ja vakavaraisuusvaatimusten noudattamisesta sekä asianmukaisesta riskienhallinnasta kuuluu pankeille itselleen niin koronaviruskriisin olosuhteissa kuin myös sen jälkeen. Lisäksi FA kannattaa Suomen kannassa mainittua järjestämättömien lainojen hoidon markkinaehtoisuutta sekä ei-lainsäädännöllisten toimenpiteiden, kuten suositusten ja vertaisarvioinnin, käyttöä kansallisten maksukyvyttömyyslainsäädäntöjen lisäharmonisoinnin sijaan.

Järjestämättömien lainojen ja muiden vastaavien saamisten sääntelyn on FA:n mielestä oltava oikeasuhtaista ja toimenpiteet on kohdistettava sellaisiin pankkeihin, joille järjestämättömät saamiset ovat ongelma. Toimenpiteet ja mahdollinen uusi sääntely eivät saa rasittaa hyvin asiansa hoitaneita pankkeja ja niiden asiakkaita.

Järjestämättömien saamisten hoitamisessa on ensisijaisesti nojattava markkinaehtoisiin ratkaisukeinoihin sekä sijoittajanvastuun toimeenpanoon elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivin mukaisesti. Mikäli ongelmien hoitamisessa käytetään omaisuudenhoitoyhtiöitä (”roskapankkeja”), niiden tulee olla kansallisia ja mahdolliset tappiot tulee kattaa kansallisesti, ei yhteisvastuullisesti. Tarvittaessa EU:ssa voidaan luoda omaisuudenhoitoyhtiöitä varten harmonisoitu kehikko, jota maat voivat kansallisesti soveltaa. Omaisuudenhoitoyhtiöiden toiminnassa tulisi käyttää menettelyjä, jotka eivät vääristä pankkikilpailua.

On syytä odottaa, että järjestämättömien saamisten jälkimarkkinoiden käyttö lisääntyy tulevaisuudessa. Tämä lisää tarvetta vertailukelpoiselle ja luotettavalle informaatiolle omaisuuseristä, joille etsitään ostajaa. FA pitää suositeltavana, että järjestämättömiä saamisia koskevien tietojen raportoinnissa nojataan joustaviin, suositustyyppisiin ratkaisuihin, jotka ottavat huomioon eri markkinaosapuolien tarpeet ja ovat nopeasti muokattavissa markkinoiden kehittymisen myötä.

Yhtenä komission tiedonannon tavoitteena on yhdistää kaikkien jäsenvaltioiden toimenpiteet yhteisiin eurooppalaisiin ponnisteluihin. On syytä korostaa, että koronakriisin aikana tehdyt EU-tason päätökset eivät ole kaikilta osin olleet yhtenäisiä tai edistäneet reilua kilpailua. Esimerkiksi Euroopan pankkiviranomaisen (EBA) keväällä 2020 antama ohje moratorioista oli laadittu siten, että suomalaisten pankkien tarjoamat lyhennysvapaat jäivät ohjeen mahdollistamien sääntelyhelpotusten ulkopuolelle.

Komission tiedonantoa ja siihen kytkeytyviä sääntelyesityksiä on syytä arvioida uudelleen ja tarpeen mukaan päivittää, kun pandemia helpottaa ja saadaan luotettava käsitys eri maiden pankkien taseiden kunnosta. Järjestämättömien saamisten määrä on saatava uudestaan pandemiaa edeltäneelle alenevalle uralle. Tämä on tärkeää paitsi talouden elpymisen turvaamiseksi, myös pankkiunionin loppuunsaattamisen kannalta. FA korostaa, että kaikkien jäsenmaiden

pankkijärjestelmät samoin kuin yksittäiset pankit on saatettava terveelle pohjalle ennen kuin pankkiunionin yhteisvastuuta voidaan laajentaa nykyisestä.

FINANSSIALA RY

Veli-Matti Mattila

johtaja, pääekonomisti